

Afgørelser – Reg. nr.: 03663.00

Fredningen vedrører: Helligdommen

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

26-06-1995

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet

Kendelser

Deklarationer

22-03-1913, 26-09-1918

NATURKLAGENÆVNET >

INDHOLDSFORTEGNELSE

- Deklarationer (privat), lyst 9/4 1913 og 2/10 1918, om delvis fredning, status quo, off. adgang på vilkår
- † - AFGØRELSE AF 6/9-1990 [NÆVN 9/90] UDBYGGE KAJANLÆG
- Afgørelse af 1. juli 1994 (nævn 64/1992) - afslag til AT foretage klippeklatring.

401 ALLINGE-GUDHJEM

19,0 ha
1812 IV SVMATRIKELFORTEGNELSE

(ajour pr. 2/10 1918)

Fredningen omfatter (helt eller delvis) følgende matrikelnumre:

33, 48 ^c, 97, 108 ^{bu}, 108 ^{bæ} RØ

Gældende matrikulært kortbilag: —

HELLIGDOMMEN

INDHOLDSFORTEGNELSE

- Afgørelse af 17. juni 1996 (nævn 33/1995) - Tilladelse til at anlægge cykelstier langs hovedlandevej 174.
- Afgørelse af 05.11.1996 (nævn 22/96) - Tilladelse til at ændre trappeføringen til Sorte Gryde matr.nr. 33b Rø.

Se også REG. NR.:

NATURKLAGENÆVNET
Sekretariatet

218-53
27-8
Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

26 JUNI 1995

REG. NR. 3663.00
Vermundsgade 38 B
2100 København Ø.
Tlf.: 39 47 27 50
Fax.: 39 47 27 99

Skov- og Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø.

26. juni 1995
J.nr. 151/400-0001
MHe

Hermed følger Naturklagenævnets afgørelse af dags dato i sagen om klippeklatring i Helligdomsklipperne i Allinge-Gudhjem Kommune.

Med venlig hilsen

Morten Heinemann
landinspektør
direkte tlf.: 3947 2782

Afgørelsen er sendt til:

Fredningsnævnet for Bornholms Amt, Damgade 4 A, 3700 Rønne.

Danmarks Naturfond, Nørregade 2, 1165 København K.

Dansk Bjergklub, v/formanden Jan Bønding, Østbanegade 17, st. th.
2100 København Ø.

Christian Almer, Nyvej 8, 3700 Rønne.

Bornholms Amt, Østre Ringvej 1, 3700 Rønne.

Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K.

Danmarks Naturfredningsforening, Lokalkomite på Bornholm, v/Jørgen
Butzbech, Søborgstræde 5, 3700 Rønne.

Allinge-Gudhjem Kommune, Skovløkken 4, Tejn, 3770 Allinge.

Dansk Vandrelaug, Kultorget 7, 1175 København K. Att. Palle Grønlund
Friluftsrådet, Olof Palmes Gade 10, 2100 København Ø.

Foreningen Bornholm, v/major H.V. Jørgensen, Kanegårdsvej 10
3700 Rønne.

Unibank A/S, St. Torv 16-18, 3700 Rønne.

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Skov- og Naturstyrelsen

1211/6-0027

17

26. juni 1995
J.nr. 151/400-0001
MHe

Afgørelse
i sagen om klippeklatring i Helligdomsklipperne
i Allinge-Gudhjem Kommune.

Fredningsnævnet for Bornholms Amt meddelte den 1. juli 1994, at klippeklatring i Helligdomsklipperne er i strid med to fredningsdeklarationer, der hviler på ejendommen matr. nr. 33, m.fl., Rø. Dansk Bjergklub og Christian Almer har påklaget afgørelsen til Naturklagenævnet.

Sagsfremstilling

På ejendommen er der tinglyst to deklarationer, der bl.a. indeholder bestemmelser om offentlighedens adgang og beskyttelse af områdets naturværdier.

Den ene deklaration, der er tinglyst på ejendommen den 9. april 1913 indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

"1. Der skal altid holdes fri adgang for alle til og ned ad de på ejendommen langs havet værende klipper samt ad gangstien langs havet.

2. De fornævnte klipper, således som grænserne i følge foranstående ere bestemte, ere fredlyste, således at de med tilhørende bevoksninger altid skulle lades urørte og ubeskadigede."

Den anden deklaration, der er tinglyst på samme ejendom den 2. oktober 1918, bestemmer bl.a. følgende:

Udvalgte Sagsakter, J. nr. SN 1211/6-0027

26 JUNI 1995

Akt. nr. 17

"Endelig tinglyses de på ejendommene værende klippe- og skovpartier, hvorhos der gives adgang til for alle og enhver at færdes på alle udlagte veje og gangstier samt klipperne langs havet imod at iagttage al tilbørlig sømmelighed og ikke at være til gene for hotellerne og disses gæster."

Danmarks Naturfond, som ejer ejendommen, meddelte senest i maj 1992 Dansk Bjergklub v/Christian Almer, at man ønskede den stedfundne klatring bragt til ophør. Danmarks Naturfond begrundede ønsket med, at klatringen gjorde skade på ynglende fugle og sjældne planter.

Christian Almer fandt forbudet stridende mod de nævnte deklARATIONER og indbragte sagen for Fredningsnævnet for Bornholms Amt.

Fredningsnævnet har i sin afgørelse lagt vægt på, at deklARATIONERNES formål dels er at bevare og sikre naturoplevelsen af Helligdomsklipperne, dels at sikre offentlighedens adgang til klipperne. Nævnet mener ikke, at den offentlige adgang bliver indskrænket ved forbud mod klippeklatring, da der fortsat er mulighed for normal færdsel. Nævnet finder endvidere ikke, at den adgang til at færdes på klipperne, der gives ved deklARATIONERNE, efter en naturlig fortolkning, kan forstås som en adgang til at klatre på stejle klippevægge. Fredningsnævnet er på den baggrund enig med Danmarks Naturfond i, at Dansk Bjergklub ikke skal have tilladelse til klippeklatring i Helligdomsklipperne.

Fredningsnævnet har derimod ikke fundet, at deklARATIONERNES ordlyd er til hinder for, at Danmarks Naturfond som ejer af ejendommen er afskåret fra at tillade en videregående adgang til at færdes i klipperne. Nævnet er således af den opfattelse, at Danmarks Naturfond har mulighed for at tillade klatring i begrænset udstrækning og i bestemte tidsrum til enkelte grupper og foreninger.

Klagerne anfører blandt andet, at deklARATIONERNE giver alle og enhver, som ikke udøver hærværk mod området, adgang til at færdes på klipperne, og at deklARATIONERNES ordlyd ikke åbner mulighed for at forbyde en bestemt gruppe af mennesker adgang til området.

Det fremhæves specielt, at det ikke fremgår af deklARATIONERNE, at færdsel kun må finde sted, hvor det er muligt uden særlige forudsætninger eller brug af hjælpemidler.

Klagerne gør gældende, at klatring i Helligdomsklipperne sker under hensyntagen til områdets naturværdier, og at der ikke er påvist skader på klipperne eller disses bevoksninger som følge af klatreaktivitet.

Danmarks Naturfond har heroverfor bl.a. gjort gældende, at deklARATIONERNES hovedformål er at beskytte ejendommens naturværdier samtidig med, at der gives adgang for alle til at færdes på udlagte veje og stier og på klipperne langs havet - det vil sige, hvor færdsel er mulig uden særlige forudsætninger eller brug af hjælpemidler.

Danmarks Naturfond angiver, at fonden opfylder denne bestemmelse ved at stille området til rådighed for de mange turister, som besøger området. Deklarationer indebærer derimod efter fondens opfattelse ikke, at de er forpligtet til at stille ejendommen til rådighed for klippeklatrere.

Bornholms Amt har under sagens behandling i fredningsnævnet anført, at det er amtets opfattelse, at hovedformålet med de to deklARATIONER er en fredning af ejendommens klippe- og skovpartier, og at den tilladte færdselsret for almenheden må opfattes som en almindelig færdsel til fods uden brug af særlige hjælpemidler.

Friluftsrådet har overfor Naturklagenævnet gjort gældende, at deklARATIONERNE efter rådets opfattelse ikke forhindrer klippeklatrere i at klatre i Helligdomsklipperne, når klatringen ikke sker ved at sætte faste bolte og lignende i klippen.

Afgørelse

I sagens behandling har deltaget 7 af Naturklagenævnets 10 medlemmer.

Naturklagenævnet skal enstemmigt udtale:

De to fredningsdeklARATIONER fastsætter bestemmelser om offentlighedens adgang til området og om beskyttelse af ejendommens klippe- og bevoksningpartier.

Naturklagenævnet finder det forståeligt, at deklARATIONERNE - og specielt deklARATIONEN fra 1913 - efter ordlyden umiddelbart kan

give indtryk af, at alle kan færdes i hele området - også på de stejle klipper.

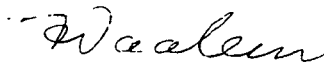
Uanset dette finder nævnet, at en nærmere fortolkning af deklara-tionerne fører til, at den umiddelbare ret til at færdes i området, som deklARATIONERNE giver, ikke kan tages til indtægt for en ret til den mere specielle færden, som klippeklatring er. Nævnet finder således, at klippeklatring ligger udenfor den almindelige adgang til at færdes i området.

Nævnet finder endvidere, at klatreaktiviteten vil være i strid med den beskyttelse af specielt bevoksningsspartierne i området, som deklARATIONERNE varetager.

Klippeklatring i Helligdomsklipperne er derfor både i strid med deklARATIONERNES bestemmelser om den almindelige adgang til området og bestemmelserne om beskyttelsen af klippe- og bevoksningsspartierne, og klatring vil derfor ej heller kunne tillades af ejendommens ejer.

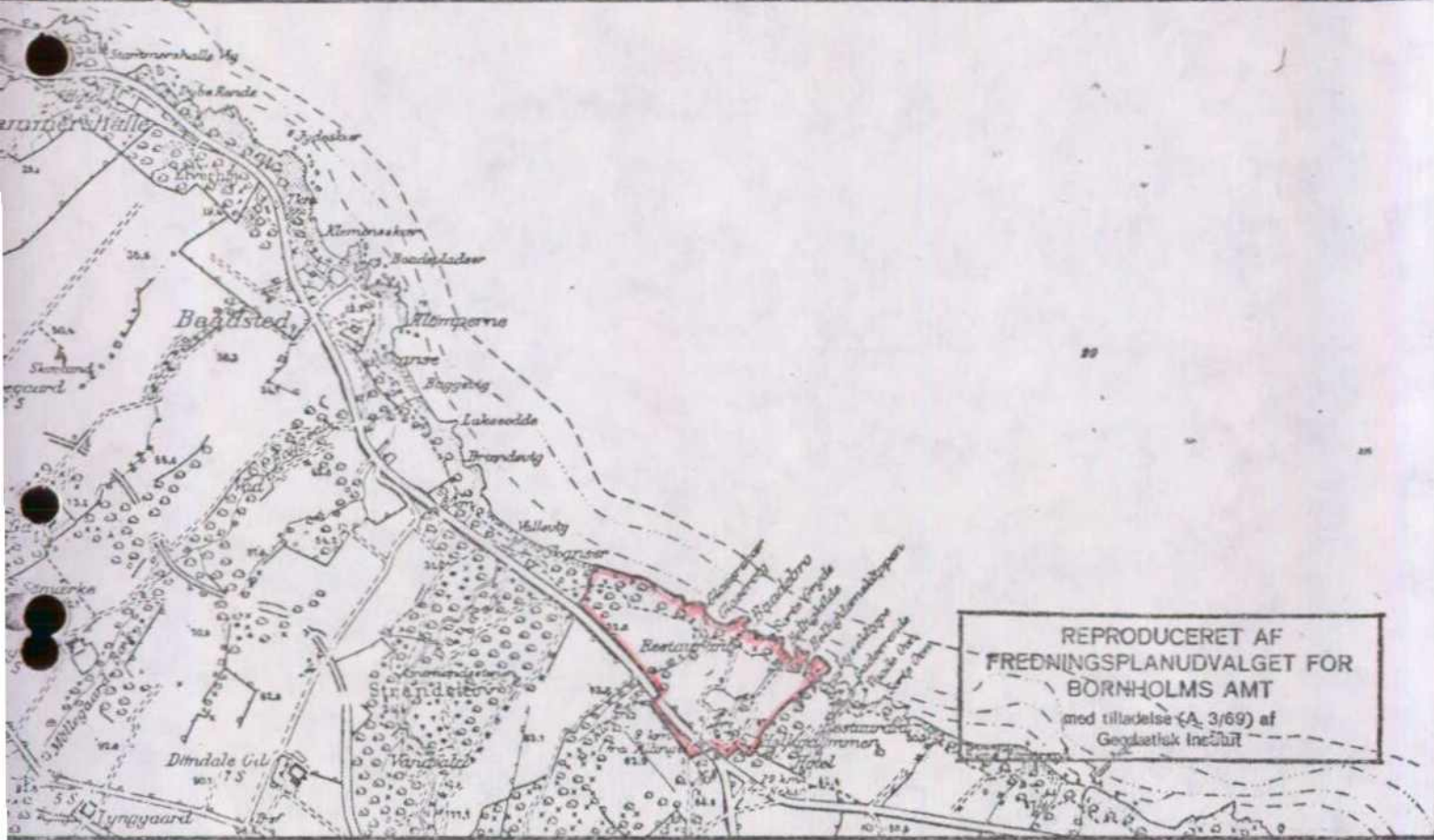
Naturklagenævnets afgørelse går således ud på, at det er i strid med de på ejendommen hvilende deklARATIONER at tillade klippeklatring i Helligdomsklipperne.

På Naturklagenævnets vegne

Inger Vaaben
viceformand

DEKLARATIONER>

Judtegenet

KORTBLAD NR. 5034

1:20000

MATR. NR.: 33, 48^c, 97, 108^{bu} og ^{bæ} SOGN: Rø

AREAL: 19,0 ha.

EJER: Privat.

FREDET: Deklaration, 1. 2.10.1918.

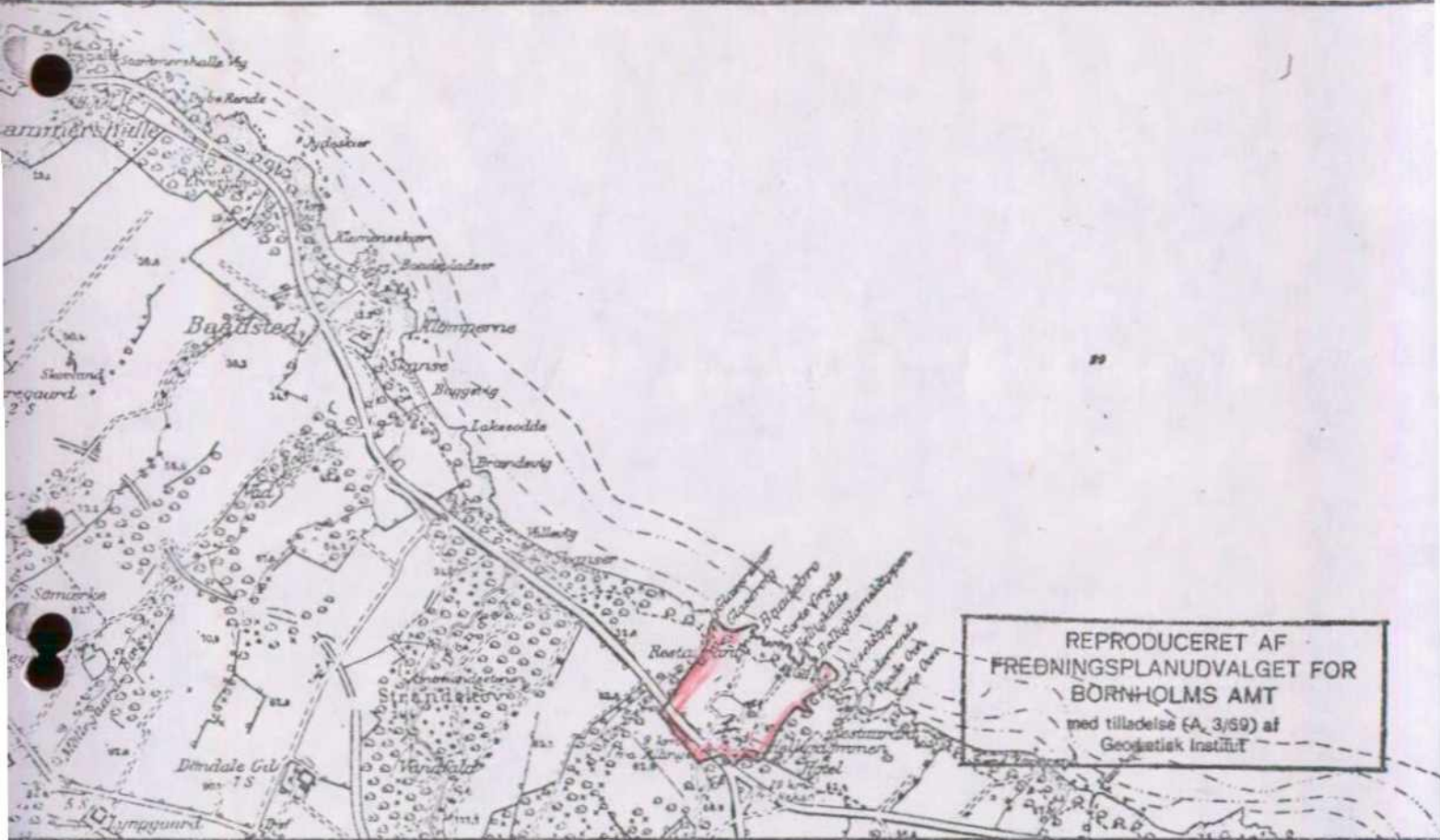
FORMÅL: At bevare ejendommens landskabelige skønhed og sikre offentligheden adgang til klippe- og skovpartierne.

INDHOLD: Ejendommen må kun afhændes til personer med dansk indfødsret. Bestemmelser om udstykning. Forbud mod smagløs bebyggelse. Fredning af klippe- og skovpartier.

PÅTALERET: Bornholms amt, Foreningen "Bornholm" eller enhver anden dansk forening med samme formål som denne og "Bornholms Spare- og Laanekasse i Rønne".

REG. NR.: 140 - 05 - 4

Judeqnet

KORTBLAD NR. 5034

1:20000

MATR. NR.: 33, 108^{bu} og 108^{bæ} SOGN: Rø

AREAL: 12,9 ha.

EJER: Privat.

FREDET: Deklaration, 1. 9.4.1913.

FORMÅL: Fredning af klippepartier og åbning for offentligheden.

INDHOLD: Klipperne, gangstien og bevoksningen skal lades urørte og ubeskadigede.

Færdselsretten gælder dog kun personer, der i enhver henseende opfører sig sømmeligt, og er således ikke til hinder for, at vagabonder, betlere, berusede og personer, der øver hærværk eller generer ejeren eller hotellets gæster el. lign., kan bortvises.

PÅTALERET: Bornholms amtsråd.

REG. NR.: 140 - 05 - 2

REG. NR. 3663

Købers } bopæl: 340
Kreditors }

(i København kvarter)
eller (i de sønderjydske lands-
dele) bd. og bl. i tingbogen,
art. nr., ejerlav, sogn.

Gade og hus nr.:

Anmelder: 140-05-2

DECLARATION.

Undertegnede hofvinhandler, restauratør Henry Colster (Heinrich Conrad Georg Kolster), der ifølge købekontrakt af 12. oktober 1906 vil blive ejer af den 4. voredegård "Hilliudomsgården" kaldet, matr.nr. 33, løbbu og løbbæ af Rø sogn, forpligter herved mig og alle efterfølgende ejere af bemeldte ejendom, sålænge der på samme drives gæstgiveri, krohold eller holdes restauration eller værtshus - over Bornholms amtsråd til følgende:

1. Der skal altid holdes fri adgang for alle til og ned ad de på ejendommen langs havet værende klipper samt ad gangstien langs havet. Klippernes grænser er i marken afmærket med tydelige skel og på det herved under amtsrådets segl hæftede kort betegnede med bogstaverne c, d, e, f, g, h, i, j, gangstien er på bemeldte kort betegnet med bogstaverne a, b, c, d, e, og f.

Denne færdselsret gælder dog kun personer der i enhver henseende opføre sig sømmeligt og er således ikke til hinder for, at vagabonder, betlere, berusede og personer, der øve hærværk eller genere ejeren eller hotellets gæster el. lign., kunne bortvises.

2. De fornævnte klipper, således som grænserne ifølge foranstående ere bestemte, ere fredlyste, således at de med tilhørende bevoksninger altid skulle lades urørte og ubeskadigede.

Nærværende deklaration vil, når jeg til sin tid får skøde på.

Justitsministeriets genpartsskriver, Til skøder, skadesløsbreve, kvitteringer, tilfættelse og andre påtegninger m.m. (vedr. fast ejendom).

stillings-ormular
D

dommen, være at tinglæse på amtsrådets bekostning, og indestår jeg
for, at tinglæsningen til den tid kan ske uden nogen præjudicerende
retsanmærkning.

p.t. Rønne den 22. marts 1913.

Henry Colster.

Til vitterlighed:

H.Chr. Lund.

Evald Bech-Andersen.

Lest inden Bornholms Nordre Herredsting den 9. april
1913. Protokolleret i pantebog 6. pag. 708.

anm.:
.

B o r g e n .

-oOo-

-oOo-

-oOo-

Genpartens rigtighed bekræftes,

DOMMERKONTORET FOR RØNNE KØBESTAD m.v., den 29. marts 1957.

F.ASMUND.

ba.

DEKLARATIONER >

Art. nr., ejerlav, sogn: (1 København kvarter)
eller (i de landomslands-
de) bd. og bl. i tingbogen,
art. nr., ejerlav, sogn.

REG. NR. 3663

Købers }
Kreditors } bopæl:

1125
110-05-4

Gade og hus nr.:

Anmelder:

D e k l a r a t i o n .

Undertegnede bestyrelse for aktieselskabet "Bornholms na-
tionale hoteller", København, erklærer herved for nævnte aktieselskab
og alle efterfølgende ejere af de aktieselskabet i følge skøde af 9.
og 19. august d.a. tilhørende ejendomme, nemlig:

A. Hotel "Helligdommen":

- matr.nr. 33, den 4. vornedgårds hovedlod i Rø sogn, Bornholms
amts nordre herred, af hartkorn 1 td. 7 skpr.
1 fdkr. $0\frac{1}{4}$ alb. "Helligdomsgården" kaldet,
- matr.nr. 108 bu, ibdm, udmarkslod, af hartkorn 2 skpr. 2 fdkr.
 $1\frac{1}{4}$ alb.,
- matr.nr. 108 bæ, ibdm, udmarkslod, af hartkorn 2 fdkr. $1\frac{1}{2}$ alb,
- matr.nr. 48 c ibdm, af hartkorn 1 skpr. 0 fdkr. $0\frac{1}{4}$ alb,
- matr.nr. 97 ibdm, af hartkorn 4 skpr. 1 fdkr. $2\frac{3}{4}$ alb,

B. "Blanchs Hotel", matr.nr. 1 t og 1 r af Hammersholms jorder, Al-

B: Se 3662.00. linge Sandvig landsogn, Hammershus birk, af
hartkorn henholdsvis
1 skp. 3 fdkr. $1\frac{1}{2}$ alb.
0 - 0 - $0\frac{1}{2}$ -

at nævnte ejendomme i overensstemmelse med aktieselskabets formål
stedse skal bevares i dansk eje, således at der ikkun må findes af-
hændelse sted til personer med dansk indfødsret eller til selskaber,

Justitsministeriets generalpost-
skadesbreve, kvitteringer til skade-
påtegninger m.m. (vdr. last ejendomme)

er registrerede her i landet, og hvori såvel flertallet af best.
en som aktiemajoriteten har dansk indfødsret, samt at de nævnte
domme skal bevares imod ethvert indgreb i deres landskabelige
hed. De til de under litr. A nævnte ejendomme "Helligdomsgården"
hørende og underlagte avlsjorder kan derfor vel fraskilles ejendom-
men imod fremdeles at drives som avlsjord, og imod at nærværende
laration fremdeles kommer til at hæfte på ejendommen, men iøvrigt
ingen udstykning af alle de nævnte ejendomme eller dele deraf fin-
sted, ligesom heller ikke bemeldte ejendom eller dele heraf må
ges eller på nogen ~~FAKKE~~ anden måde overdrages til udlændinge.

Der må heller ikke ved smagløs bebyggelse eller på anden
de gøres indgreb i ejendommens landskabelige skønhed. Aktieselska-
t eller enhver fremtidig ejer må derfor ved de ny- og ombygninger,
m påkræves ved begge hoteller tage alle tilbørlige hensyn i så hen-
ende, hvilket også må iagttages ved opførelse af kottager eller an-
e beboelseshuse på ejendommene. Det er derfor en selvfølge, at der
samme ikke må ~~II~~ opføres fabrikker eller øves nogen art af industri-
virksomhed, derunder stenbrud.

A/S. "Bornholms nationale hoteller" forbeholder sig dog,
ålænge det ejer de under litr. A nævnte ejendomme ("Helligdommen") til-
lige at fraskille til afhændelse enkelte mindre parceller fra disse
ejendomme til private villaer, dog kun på vilkår, at selskabets be-
styrelse er forpligtet til at påse, at der ~~kommer til at opføres bygninger~~
~~og bygninger af anden art~~ ved bebyggelse tages landskabelige og
arkitektoniske hensyn, i så henseende til udelukkende brug for hotel-

Akt. nr., ejerlav, sogn:
(I København kvarter)
eller (i de sønderjydske lands-
dele) bd. og bl. i tingbogen,
art. nr., ejerlav, sogn.

Stempel: kr. øre

Akt: Skab nr.
(udfyldes af dommerkassen)

Købers } bopæl:
Kreditors }

Gade og hus nr.:

Anmelder:

lets gæster.

Endelig fredlyses de på ejendommene værende klippe- og skovpartier, hvorhos der gives adgang til for alle og enhver at færdes på alle udlagte veje og gangstier samt på klipperne langs havet imod at iagttage al tilbørlig sømmelighed og ikke at være til gene for hotelle~~xxx~~-rne og disses gæster.

De i denne deklaration ommeldte servitutter og hæftelser pålægges for bestandig og skal altså ikke kunne hæves, Såfremt nogen af de nævnte fastsatte bestemmelser desuagtet skulle blive misligholdt af aktieselskabet eller fremtidige ejere tilkommer Bornholms amt, foreningen "Bornholm" eller enhver anden dansk forening med samme formål som denne og Bornholms Spare- og Lånekasse i Rønne påtaleret, ~~xxxx~~ såat amtet og enhver af de nævnte institutioner særskilt ved domstolene kan kræve erstatning for stedfundne misligholdelser og forholdene rehabiliteret som om ingen misligholdelse havde fundet sted.

Det bemærkes, at der på matr.nr. 33, 108 bu, 108 bæ, 48 c og 97 i Rø sogn findes tinglæst følgende hæftelser:

Deklaration om landgilde og dokumenter om tiendeafgifter,

Do til redningsvæsenet angående færdselsret, tinglæst 7.

juni 1911,

do til amtsrådet angående færdselsret for alle og enhver

til og nedad de på matr.nr. 33, 108 bu og 108 bæ langs

havet værende klipper og ad gangstien langs havet samt

angående fredlysning af klipperne, sålænge der på ejendommen drives gæstgiveri eller holdes restauration eller værtshuse,

afgiftspligtig jernbaneskyld 8000 kr. på sidstnævnte 3 matr. nr.

særskilt på matr.nr. 48 c vejservitut m.v. i følge kontrakt, læst 6. maj 1836,

deklaration angående fredskovsforpligtelse, tinglæst 27. august 1913

særskilt på matr.nr. 97 årlig arvefæste-afgifter og rekognition ved ejerskifte til statskassen, hvorfor denne har bestandig 1. prioritet i jorder og eventuelle bygninger, særskilt på matr.nr. 48 c og 97 et lån til Kreditkassen for landejendomme i Østifterne, stort 2200 kr., med statutmæssige forpligtelser, derunder $4\frac{1}{2}$ % p.a. i rente, samt at der på ejendommene matr.nr. 1 t og 1 r i Allinge-Sandvig landsogn hæfter lån til Øststiftens Kreditforening, stort 50800 kr., med statutmæssige forpligtelser, derunder $4\frac{1}{2}$ % p.a. i rente og at der heraf tilkommer statskassen ved ejerskifte en kendelse af 4 kr.

København den 26. september 1918.

Knud Valløe.

Th. Lund.

Johan Didriksen.

Til vitterlighed om underskrifternes ægthed:

N. Jørgensen.

Gravesen.

Læst inden Bornholms Nordre Herredsting den 2. oktober 1918 og protokolleret i pantebog X. pag. 907.

Mtr. nr., ejerlav, sogn:
(i København kvarter)
eller i de vnderjydske lands-
kæstebd. og bl. i tingbogen,
art. nr., ejerlav, sogn.

Stempel: kr. øre

Akt: Skab nr.
(udfyldes af dommerkantoret)

Købers } bopæl:
Kreditors }

Gade og hus nr.:

Anmelder:

Anm.: Ifølge landbrugsministeriets skrivelse af 10/7 1918 er matr.nr. 33, Rø, som følge af anlægget af jernbanen fra Rønne over Rø til Allinge skyldsæt for hartkorn 1 td. 6 skp. 3 fdk. 2 $\frac{3}{4}$ alb., hvorhos matr.nr. 33 og 108 bu, Rø, er behæftet med forpagtningskontrakt, læst 21/9 1892, hvorved Jphan Østerbye udlejer til Richard Ancher matr.nr. 33 og 108 bu med besætning m.v. Forpagteren har forkøbsret; på matr.nr. 97 hæfter dekl. om fredskovforpligtelse, læst 27. august 1913. - Skrivelse fra aktieselskabsregistret, aktieselskabets vedtægter samt 2 udskrifter fra aktieselskabets forhanslingsprotokol forevist.

B o r g e n .

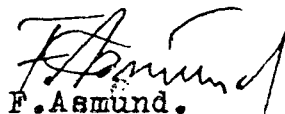
-oOo-

-oOo-

-oOo-

Genpartens rigtighed bekræftes,

DOMMERKONTORET FOR RØNNE KØBSTAD m.v., den 5. april 1957.

F. Asmund.

ba.

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 03663.00

Dispensationer i perioden: 06-09-1990 - 03-03-2004

Fredningsnævnet
for
Bornholms amts fredningskreds
Dommerkontoret i Rønne
Damgade 4A, 3700 Rønne, tlf. 53 95 01 45

Sag nr. 91/1990

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 7 SEP. 1990

Den

6 SEP. 1990

Søren Kock
Ejnar Mikkelsensvej 13
3760 Gudhjem.

GENPART til, Skov- og Naturstyrelsen
til underretning,
D. h. t. Deres skr. af
J. nr.

+ bilag.

Overfor fredningsnævnet er der ansøgt om tilladelse til istandsættelse og udbygning af kaj anlægget ved Helligdomsklipperne i Rø.

Anlægget benyttes ved passagersejls, udflugtsture mellem Helligdomsklipperne og Gudhjem i sommerhalvåret.

Det er oplyst, at såvel brohovedet som cementbroen, der fører ud til anlægget trænger til istandsættelse, og at brohovedet agtes forlænget med ca. 1 m, idet vanddybden ved det eksisterende brohoved er for lav.

Ejendommen matr. nr. 33 b Rø er fredet ved deklARATIONER af 22. marts 1913 og 26. september 1918, der bl.a. bestemmer, at der ikke må ske ændringer i den bestående tilstand, og at offentligheden har adgang til området.

Danmarks Naturfond, der er ejer af ejendommen, har meddelt tilladelse til det ansøgte, ligesom Bornholms amtskommune ved skrivelse af 10. august 1990 har anbefalet, at der gives sådan tilladelse under forudsætning af, at istandsættelsen og forlængelsen af kajen udføres i beton og således, at kajens udseende, herunder højde og bredde, ikke ændres væsentligt.

I medfør af naturfredningslovens § 34 meddeler nævnet herved til-

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 1211/6-0001
Akt. nr. 36

.Bt.

1/5 1/10

ladelse til udførelse af det forelagte projekt på vilkår, at istandsættelsen og forlængelsen af kajen udføres i beton og således, at kajens udseende, herunder høje og bredde, ikke ændres væsentligt.

Efter naturfredningslovens § 64 a bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dens meddelelse.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 34 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af Miljøministeriet, Bornholms amtsråd, Danmarks Naturfredningsforening og Allinge-Gudhjem kommune.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede. En tilladelse må ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage indgivet, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Opmærksomheden henledes på, at der eventuelt tillige kræves tilladelse fra andre myndigheder til udførelsen af projektet.

Genpart af denne skrivelse er sendt til Skov- og Naturstyrelsen, Bornholms amtskommune, Danmarks Naturfredningsforening og Allinge-Gudhjem kommune.

Lorentzen

set @AL

Fredningsnævnet
for
Bornholms amts fredningskreds
Dommerkontoret i Rønne
Damgade 4A · 3700 Rønne
Telefon 56 95 01 45 · Fax 56 95 02 45

REG. NR. 3663.00

Sag nr. 64/1992

Den - 1 JULI 1994

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

- 4 JULI 1994

Dansk Bjergklub
v/formanden Jan Bønding
Østbanegade 17, st. th.
2100 København Ø.

**GENPART til, Skov- og Naturstyrelsen
til underretning,
D. h. t. Døres skr. af
J. nr.**

Overfor fredningsnævnet har Dansk Bjergklub indbragt en sag om tilladelse til at foretage klippeklatring i Helligdomsklipperne, matr. nr. 33 m.fl. Rø.

Ejendommen, hvorpå Helligdomsklipperne ligger, tilhører Danmarks Naturfond.

På ejendommen er bl.a. tinglæst fredningsdeklarationer den 9. april 1913 og 2. oktober 1918.

Fredningsdeklarationen tinglæst den 9. april 1913 indeholder bl.a. følgende bestemmelse:

"Der skal altid holdes fri adgang for alle til og ned ad de på ejendommen langs havet værende klipper samt adgangstien langs havet.

.....

Denne færdselsret gælder dog kun personer der i enhver henseende opføre sig sømmeligt og er således ikke til hinder for, at vagabonder, betlere, berusede og personer, der øve hærværk eller genere ejeren eller hotellets gæster el. lign., kunne bortvises. De fornævnte klipper, således som grænserne ifølge foranstående ere bestemte, ere fredlyste, således at de med tilhørende bevoksninger altid skulle lades urørte og ubeskadigede."

Medens fredningsdeklarationen tinglæst den 2. oktober 1918 bl.a. indeholder følgende bestemmelse:

124/6-0001
91

det nedlagte forbud mod klippeklatring ikke strider mod den adgang til færdsel i området, der følger af fredningsdeklarationerne.

I en erklæring af 20. januar 1993 har Danmarks Naturfond begrundet sit standpunkt således:

"Efter Danmarks Naturfonds opfattelse indebærer de 2 nævnte servitutter som deres hovedformål, at der skal ske en beskyttelse af ejendommens naturværdier. Dette skal ske samtidig med, at der gives adgang for alle og enhver til at færdes på udlagte veje og stier, på klipperne langs havet, det vil sige, hvor færdsel er mulig uden særlige forudsætninger eller brug af hjælpemidler.

Denne bestemmelse opfylder Danmarks Naturfond løbende ved at stille området til rådighed for det meget store årlige turistbesøg, som indebærer en meget betydelig, ønskelig og problemløs færdsel på ejendommens udlagte veje og stier, samt klipperne langs havet.

Servitutterne indebærer derimod efter Danmarks Naturfonds opfattelse ikke, at ejeren er forpligtet til at stille ejendommen til rådighed for en organiseret og erhvervsmæssig privat virksomhed, som arrangerer færdsel på arealer udenfor de omtalte stier m.v., det vil sige på arealer som hidtil har været beskyttet under servituttens bestemmelse om naturhensyn, og som iøvrigt på grund af gradienten indtil dato har været utilgængelige for normal færdsel.

Såfremt servitutterne skulle indebære pligt hertil, ville dette efter Danmarks Naturfonds opfattelse tillige indebære, at ejeren ville blive hindret i at varetage de naturmæssige hensyn, som er de nævnte servitutters hovedhensigt."

Klippeklatring vil influere på klippernes monumentale virkning, og klippeklatring falder endvidere uden for den adgang til kortvarigt ophold på strande, der følger af naturbeskyttelseslovens § 22, hvor kommercielle arrangementer iøvrigt tillige kræver ejers samtykke.

deklarationerne, findes efter en naturlig fortolkning ikke at kunne forstås som en adgang til at klatre på stejle klippevægge. Danmarks Naturfond findes dog som ejer ikke være afskåret fra at tillade en videregående adgang til at færdes i Helligdomsklipperne. Danmarks Naturfond har endvidere mulighed for at meddele tilladelser i begrænset udstrækning og i bestemte tidsrum til enkelte grupper og foreninger. Fredningsnævnet vil derimod ikke kunne træffe en afgørelse, hvorved der alene meddeles Dansk Bjergklub adgang til klatring. Under disse forudsætninger finder fredningsnævnet, at en fri adgang for alle til at foretage klippeklatring med den deraf følgende større aktivitet vil have vidtgående konsekvenser for området og forringe naturoplevelsen af Helligdomsklipperne, herunder navnlig oplevelsen af klippernes monumentale virkning. Fredningsnævnet kan derfor ikke tillade, at der mod Danmarks Naturfonds ønske foretages klippeklatring i Helligdomsklipperne.

Nævnets afgørelse er enstemmig.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse § 78 stk. 2 indbringes for Naturklagenævnet af offentlige myndigheder, Danmarks Naturfredningsforening og lokale foreninger og lignende, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indgives skriftligt til fredningsnævnet, Damgade 4 A, 3700 Rønne.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Genpart af denne skrivelse er sendt til Skov- og Naturstyrelsen, Bornholms Amt, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Naturfond, Foreningen "Bornholm", Unibank og Allinge-Gudhjem kommune.

F. Schønnemann

Fredningsnævnet

for

Bornholms amts fredningskreds

Dommerkontoret i Rønne

Damgade 4A 3700 Rønne

Telefon 56 95 01 45 Fax 56 95 02 45

Sag nr 33/1995

Den 17 JUNI 1996

Bornholms Amt
Østre Ringvej 1
3700 Rønne.

GENPART til, Skov- og Naturstyrelsen
til underretning,
D. h. t. Deres skr. af
J. nr.

Bornholms Amt har søgt om tilladelse til at anlægge cykelstier langs hovedlandevej 174, Sdr. Strandvej, mellem Skovløkken i Tejn og Helligdomskrydset (5,1 km - 9,14 km).

Stianlægget indgår i den nationale cykelrute nr. 10 og er en del af det regionale cykelvejnet på Bornholm. Ifølge projektet anlægges 2 m brede enkeltrettede asfalterede stier i begge vejsider adskilt fra kørebanen med 1,8 m brede skillerabatter. Eksisterende vejgrøfter rørlægges. På enkelte korte strækninger anlægges en smallere sti eller kantbane, hvor anlæg med 2 m sti og 1,8 m skillerabat vil gøre indgreb i fortidsminder, bygninger m.v., eller hvor terrænet (klipper) gør det nødvendigt. På visse strækninger med stor afgravning eller påfyldning lægges stien henholdsvis enten ved skræntfod eller skrænttop eller sænket 1-2 m i forhold til vejens kørebane.

Cykelstiprojektet vil berøre områder omfattet af følgende fredningsdeklarationer og -kendelser:

1. Deklaration lyst den 2. februar 1950 på matr. nr. 42-md Olsker om offentlig adgang til udsigtshøj.
2. Deklaration lyst den 2. juli 1969 på matr. nr. 3-g og 108-dn Rø om bevarelse af den bestående tilstand.
3. Kendelse lyst den 22. maj 1958 på matr. nr. 3-c Rø ved Stammerhalle om fredning af areal med fortidsminder bestående af bautastene, stenlægninger, røser, bautastensgrave m.v. Ved kendelsen bestemmes, at offentligheden skal have adgang til området, og at der ikke må ske ændring i den bestående tilstand i form af bl.a. afgravning og påfyldning.

4. Deklaration lyst den 9. december 1968 på matr. nr. 108-ex Rø med bestemmelse om, at området skal bevares som naturgrund, hvortil offentligheden har adgang.
5. Deklaration tinglæst den 3. juli 1918 om offentlig adgang til jættestuelignende klippeparti og forbud mod stenbrydning (Troldeskoven).
6. Vilkår for dispensation meddelt af Overfredningsnævnet lyst den 26. juni 1975 indeholdende bebyggelsesregulerende bestemmelser.
7. Kendelse lyst den 10. december 1975 om fredning af Døndalen. Linieføringen gennem Døndalen er endnu ikke endelig besluttet. Projektet og dermed ansøgningen omfatter derfor ikke stiforløbet gennem Døndalen.
8. Deklaration tinglæst den 9. april 1913 og
9. deklARATION tinglæst den 2. oktober 1918 bl.a. om offentlig adgang til klippe- og skovpartierne ved Helligdommen.

Projektet forudsætter visse steder sprængning af klipper. Ved Stammershalle (nr. 3) sprænges søvårts vest for hotellet 10-12 m klippe i en bredde på 1-3 m i et område, hvor der tidligere er sket sprængning, og hvor der ikke er registreret fortidsminder og 2 m klippe landvårts ind mod hotellets parkeringsplads. Ved Troldeskoven (nr. 5) sprænges klippefoden landvårts landevejen ved vejkurven øst for holdepladsen, men således at den bagved liggende lodrette klippevæg bibeholdes. Endelig fjernes en klippe ud for matr. nr. 42-h Rø (nr. 6).

Sagen har efter nævnets besigtigelse den 22. august og 19. september 1995 efter Bornholms Amts anmodning været stillet i bero fra oktober måned 1995 til udgangen af april måned 1996, idet Skov- og Naturstyrelsen havde fremsat indsigelser mod linieføringen ved Stammershalle (nr. 3) og ved Troldeskoven (nr. 5).

Ved skrivelse af 29. april 1996 har Bornholms Amt meddelt, at Skov- og Naturstyrelsen har frafaldet indsigelserne vedrørende Stammershalle, medens indsigelserne vedrørende linieføringen gennem Troldeskoven har resulteret i, at Bornholms Amt i overensstemmelse med Skov- og Naturstyrelsen nu foreslår en ændret landvårts linieføring, således at cykelstien placeres op til stengær-

det og mindst 2 m bag (syd for) røserne.

Ved skrivelse af 6. juni 1996 har Skov- og Naturstyrelsen i henhold til naturbeskyttelseslovens § 20 meddelt sin godkendelse af projektet.

I den anledning meddeler fredningsnævnet i medfør af lov om naturbeskyttelse § 50 stk. 1 dispensation fra de ovennævnte fredningsdeklarationer og -kendelser til anlæg af cykelstier i overensstemmelse med det endelige projekt, således som dette fremgår af de medsendte tegninger og beskrivelsen. Det bemærkes, at fredningsnævnets tilladelse for såvidt er uforuden efter deklarerationer, der alene indeholder bebyggelsesregulerende bestemmelser.

Nævnets afgørelse er enstemmig.

Efter lov om naturbeskyttelse § 66 stk. 2 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dens meddelelse.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse § 78 stk. 2 indbringes for Naturklagenævnet af offentlige myndigheder, Danmarks Naturfredningsforening og lokale foreninger og lignende, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indgives skriftligt til fredningsnævnet, Damgade 4 A, 3700 Rønne.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. En tilladelse må ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage rettidig indgivet, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.

Opmærksomheden henledes på, at der eventuelt tillige kræves tilladelse fra andre myndigheder til udførelsen af projektet.

Genpart af denne skrivelse er sendt til Skov- og Naturstyrelsen, Bornholms Amt, Danmarks Naturfredningsforening og Allinge-Gudhjem kommune samt de berørte lodsejere.

F. Schønnemann

Fredningsnævnet
for
Bornholms amts fredningskreds

Sag nr. 22/1996

Dommerkontoret i Rønne
Damgade 4A · 3700 Rønne
Telefon 56 95 01 45 · Fax 56 95 02 45

Den - 5 NOV. 1996

Bornholms Amt
Østre Ringvej 1
3700 Rønne.

GENPART til, Skov- og Naturstyrelsen
til underretning,
D. h. t. Deres skr. af
J. nr.

+ bilag.

REG. NR. 3663.00

Bornholms Amt har på vegne Danmarks Naturfond søgt om fredningsnævnets tilladelse til at ændre trappeføringen til Sorte Gryde ved Helligdomsklipperne, matr. nr. 33-b Rø.

Ejendommen, hvorpå Helligdomsklipperne ligger, tilhører Danmarks Naturfond.

På ejendommen er tinglæst fredningsdeklarationer den 9. april 1913 og den 2. oktober 1918.

Fredningsdeklarationen tinglæst den 9. april 1913 indeholder bl.a. følgende bestemmelse:

"Der skal altid holdes fri adgang for alle til og ned ad de på ejendommen langs havet værende klipper samt ad gangsstien langs havet."

Medens fredningsdeklarationen tinglæst den 2. oktober 1918 bl.a. indeholder følgende bestemmelse:

"Endelig fredlyses de på ejendommene værende klippe- og skovpartier, hvorhos der gives adgang til for alle og enhver at færdes på alle udlagte veje og gangstier samt på klipperne langs havet.
....."

Den eksisterende trætrappe med gelænder af jernrør er i en så dårlig forfatning, at den ikke længere kan repareres. Hertil kommer, at trappen som følge af jordskred visse steder svæver frit i luften uden understøtning. Trappen fører ned til en tidligere nu delvis nedbrudt anløbsbro og ikke direkte til indgangen til Sorte Gryde.

Det er oplyst, at den nye trappe ønskes givet et forløb, der leder færdslen ned mod Sorte Gryde. Trappen agtes efter det oplyste udført i træ fra douglasgraner og vil få gelænder af træ.

I medfør af lov om naturbeskyttelse § 50 stk. 1 meddeler nævnet herved tilladelse fra de nævnte fredningsdeklarationer til etablering af den ændrede trappeføring i overensstemmelse med beskrivelsen og de medsendte fotografier.

Nævnets afgørelse er enstemmig.

Efter lov om naturbeskyttelse § 66 stk. 2 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dens meddelelse.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse § 78 stk. 2 indbringes for Naturklagenævnet af offentlige myndigheder, Danmarks Naturfredningsforening og lokale foreninger og lignende, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indgives skriftligt til fredningsnævnet, Damgade 4 A, 3700 Rønne.

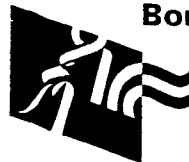
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. En tilladelse må ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage rettidig indgivet, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.

Opmærksomheden henledes på, at der eventuelt tillige kræves tilladelse fra andre myndigheder til udførelsen af projektet.

Genpart af denne skrivelse er sendt til Skov- og Naturstyrelsen, Bornholms Amt, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Naturfond, Allige-Gudhjem kommune og de påtaleberettigede, Foreningen Bornholm og Bornholms Spare- og Lånekasse i Rønne (Unibank A/S).

F. Schønnemann

Bornholms Amt

Modtaget

13 SEP. 1996

Retten i Rønne

Teknisk Forvaltning

Østre Ringvej 1

DK-3700 Rønne

Tlf. 5695 2123

Fax 5695 2142

Fredningsnævnet
Damgade 4 A
3700 Rønne

Dato: 12 SEP. 1996

Deres ref.:

Vor ref.: 8-70-51-8-401-8/94

gk/vm

Ændring af trappeføring ved Sorte Gryde, Helligdomsklipperne

Herved søges, på vegne af Danmarks Naturfond, om nævnets eventuelle tilladelse efter fredningsdeklarationer tinglyst 9.4.1913 og 2.10.1918 til at ændre trappeføringen ved Sorte Gryde ved Helligdomsklipperne, matr.nr. 33b, Rø.

Trappen er nu i en så dårlig forfatning, at den ikke længere kan repareres. Den kan ikke genopføres på det sted, den ligger nu, idet jordskred og slitage efterhånden har bevirket, at den visse steder svæver frit i luften. Trappen ligger endvidere uhensigtsmæssigt, idet den fører ned til en tidligere anløbsbro og ikke direkte hen til indgangen til Sorte Gryde. Det medfører, at publikum skyder genvej fra trappen hen til Sorte Gryde og derved slider unødigt på vegetationen i området.

Forløbet af den nye trappe fremgår af medfølgende billeder og skitse. Det nye forløb vil formentlig holde publikum på trappen, således at slitage på vegetationen undgås.

Trappen vil blive udført i douglastræ, 80-100 cm bred, med gelænder.

Ovennævnte 2 deklamationer indeholder bl.a. fredningsbestemmelser for ejendommens klippe- og skovpartier og giver offentligheden adgang på veje og gangstier samt klipperne langs havet.

Med venlig hilsen

Gerda Kofod

Bornholms Amt
Teknisk Forvaltning
Østre Ringvej 1
3700 RønneSkov- og Naturstyrelsen
Fredningsregisteret
Haraldsgade 53
2100 København ØModtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

127 DEC. 2000

REG. NR. 3663.00MPS10182/Sagsbeh: MPS
J.nr. 06.11.01.01.2000-5

Den 22. december 2000

Overfor fredningsnævnet er der ansøgt om generel tilladelse til fældning af elmesyge-ramte elmetræer og andre træer, der måtte udgøre fare for publikum ved Helligdoms-klipperne.

Det fremgår af sagen, at området er omfattet af en den tinglyst 2. oktober 1918 deklara-tion, der blandt andet fastsætter:

"Endelig fredlyses de på ejendommen værende klippe- og skovpartier, hvorhos der gives adgang til for alle og enhver at færdes....."

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse den 6. december 2000.

I medfør af § 50 stk. 1 i naturbeskyttelsesloven meddeler fredningsnævnet tilladelse til fældning af de af fredningsdeklarationen omfattede elmetræer, der er angrebet af elme-syge. Nævnet meddeler endvidere tilladelse til fældning og fjernelse af eventuelle andre træer og grene, der efter tilsynsmyndigheden, Bornholms Amts skøn måtte udgøre en fare for den ved fredningsdeklarationerne forudsatte publikumsadgang på de fredede arealer.

Nævnets afgørelse er enstemmig.

Efter naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er ud-nyttet inden 3 år fra dens meddelelse.

Afgørelsen kan efter naturbeskyttelseslovens § 78, stk. 2 indbringes for Naturklagenæv-net af offentlige myndigheder, Danmarks Naturfredningsforening og lokale foreninger og lignende, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indgives skriftligt til fredningsnævnet, Damgade 4A, 3700 Rønne.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. En tilladelse må ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage indgivet, kan tilladelsen ikke udnyttes medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.

Opmærksomheden henledes på, at der eventuelt tillige kræves tilladelse fra andre myn-

Miljø- og Energiministeriet

Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 1996 - 1211/6 - 0011

Akt. nr. 2

FM.

Genpart af denne skrivelse er sendt til Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening, Allinge-Gudhjem kommune og Danmarks Naturfond.

F. Schønnemann

Genpart til : Skov- og Naturstyrelsen Fredningsregisteret
Til Deres orientering.

Skov- og Naturstyrelsen
Fredningsregisteret
Haraldsgade 53
2100 København Ø

hls

Hovedmodtager
Bornholms Regionskom-
mune
Miljø og Natur
Skovløkken 4
Tejn
3770 Allinge

Damgade 4a
3700 Rønne
Tlf. 5695 0145
Fax. 5695 0245

HER10019/Sagsbeh. HER
J.nr. 06.11.01.01.2001-14.5
Deres j.nr.

3. marts 2004

Overfor fredningsnævnet er der ansøgt om tilladelse til på ejendommen matr.nr. 33-b, Rø (Helligdomsklipperne), at udbedre betonstien til turistbåden "Thor"s anløbsplads. Projektet er nærmere beskrevet i det til nævnet fremsendte materiale.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af en deklaration tinglyst den 9. april 1913 og en deklaration tinglyst den 2. oktober 1918, der fastsætter blandt andet:

"...der gives adgang til for alle og enhver at færdes på alle udlagte veje og gangstier samt klipperne langs havet..."

Fredningsnævnet har den 2. marts 2004 foretaget besigtigelse.

I medfør af § 50, stk. 1 i naturbeskyttelsesloven meddeler nævnet herved tilladelse til at udbedre den pågældende sti på vilkår, at udbedringen foretages med en betonblanding, der så vidt muligt vil komme til at fremstå som den blanding, der ses anvendt på den nuværende sti ca. 3-4 meter fra trappegangens fæste i stien, at stiens bredde ved fortøjningspladsen ikke overstiger 1,2 m, samt at fortøjningspladsen ikke udvides.

Nævnets afgørelse er enstemmig.

Efter naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dens meddelelse.

Afgørelsen kan efter naturbeskyttelseslovens § 78, stk. 2 indbringes for Naturklagenævnet af offentlige myndigheder, Danmarks Naturfredningsforening og lokale foreninger og lignende, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indgives skriftligt til fredningsnævnet, Damgade 4A, 3700 Rønne.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. En tilladelse må ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage indgivet, kan tilladelsen ikke udnyttes medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende Dem en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget Deres klage fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Opmærksomheden henledes på, at der eventuelt tillige kræves tilladelse fra andre myndigheder til udførelsen af projektet.

Genpart af denne skrivelse er sendt til Skov- og Naturstyrelsen, Bornholms Regionskommune, Miljø og Natur og Danmarks Naturfredningsforening.

F. Schønnemann

Genpart til : Skov- og Naturstyrelsen Fredningsregisteret
Til Deres orientering.

Fredningsnævnet
Damgade 4 A
3700 Rønne

Modtaget

11 FEB. 2004

Retten i Rønne

9. februar 2004

Reparation af sti til turistbåden Thor's anløbsbro, Rø

Bornholms Regionskommune, Natur & Miljø, søger herved om Fredningsnævnets tilladelse efter fredningsdeklarationer tinglyst 9.4.1913 og 2.10.1918 til at reparere betonstien fra trætrappen til turistbåden Thor's anløbsbro ved Helligdomsklipperne, matr.nr. 33b, Rø.

Stien, der er støbt i beton på stedet, er meget nedbrudt og farlig at færdes på. Reparationen foretages ved at lave en ny støbning tilsvarende den gamle.

Ovennævnte 2 deklamationer indeholder bl.a. fredningsbestemmelser for ejendommens klippe- og skovpartier og giver offentligheden adgang på veje og gangstier samt klipperne langs havet.

Ejendommen tilhører Danmarks Naturfond. Regionskommunen udfører naturpleje på arealet og vedligeholder stier og trapper m.v.

Med venlig hilsen

Gerda Kofod

Teknisk assistent

Dir. tlf.: 5692 2053

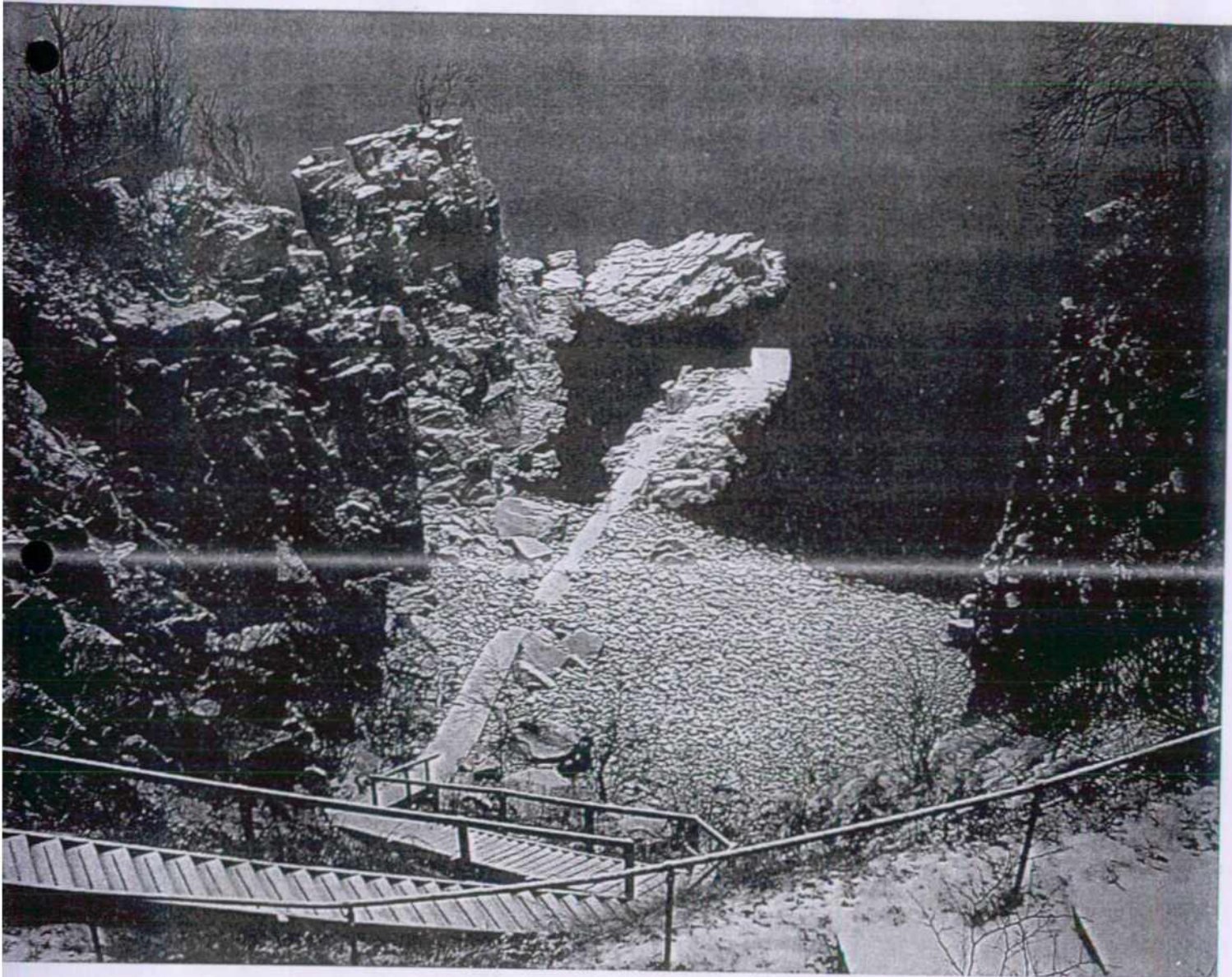
mail: gerda.kofod@brk.dk

J nr. C

Bilag:
1 oversigtskort
3 fotos

Fredningsnævnet
for 14/04
Bornholms amts fredningskreds

7. 2. 2004

Fredningsnævnet
for 14/04
Bornholms amts fredningskreds

9.2.2004

Fredningsmyndigheden
for 14/04
Bornholms amts fredningskreds

9.2.2004

FREDNINGSNÆVNET FOR BORNHOLM

Damgade 4 A
3700 Rønne
Tlf. 5695 0145

Bornholms Regionskommune
Teknik & Miljø
Natur
Skovløkken 4, Tejn
3770 Allinge

bornholm@fredningsnaevn.dk
www.fredningsnaevn.dk
J.nr. FN 2/2014
Den 26. maj 2014

Overfor fredningsnævnet er der ansøgt om tilladelse til etablering af en oplevelsessti gennem fredede områder ved Helligdommen og Gudhjem. Projektet er nærmere beskrevet i det materiale, der er sendt til fredningsnævnet.

Sagens oplysninger

Det fremgår af sagen, at den projekterede sti ved Helligdommen berører arealer omfattet af fredningsdeklarationer fra henholdsvis 1913, 1918 og 1966.

Fredningsdeklaration af 22. marts 1913 fastsætter blandt andet, at offentligheden skal have fri adgang til klippepartierne ved havet samt stien langs havet.

Fredningsdeklaration af 26. september 1918 indeholder navnlig æstetiske bestemmelser for byggeri på det fredede område.

Fredningsdeklaration af 12. december 1966 indeholder navnlig bestemmelser om offentlighedens adgang til og anvendelse af arealet kaldet "Bornholmerpladsen".

Den projekterede sti berører ved Gudhjem blandt andet et areal, der er omfattet af fredningsdeklaration af 14. september 1951. Deklarationen omhandler fredning af et større areal ved Gudhjem og Bokul og indeholder navnlig bestemmelser om offentlighedens adgang samt æstetiske bestemmelser for byggeri i det fredede område. Endvidere fastsætter deklARATIONEN *" de i plantagen værende veje må forbindes med den nye vej; de må dog foruden til gående færdsel og cykelkørsel kun benyttes til arbejdskørsel, hvilket skal tilkendegives ved opslag. Dette skal også gælde andre veje, som måtte blive anlagt på det fredede område."*

Projektet indebærer nyetablering af et ca. 30 m langt tracé på arealer, der er omfattet af fredningsdeklarationen af 14. september 1951.

Det er oplyst, at oplevelsesstiens linjeføring på ovennævnte fredede arealer alene berører arealer i kommunalt eje. Dog ejer Danmarks Naturfond arealerne, hvor oplevelsesstien passerer Bornholmerpladsen.

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse den 20. maj 2014.

Bornholms Regionskommune har på besigtigelsen nærmere redegjort for linjeføringen på de fredede arealer samt anskueliggjort stibrokonstruktionen, som forventes opført over en mindre sprækkedal ved p-pladsen ved Bornholmerpladsen.

Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Naturfond, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening og Dansk Vandrelaug har anbefalet projektet.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet finder det til projektets gennemførelse uforholdt at meddele dispensation i forhold til fredningsdeklarationerne af 22. marts 1913 og 26. september 1918, idet projektet inden for arealgrænserne af disse deklARATIONER ikke begrænser offentlighedens adgang og ikke fremstår som et byggeri.

I medfør af § 50, stk. 1 i naturbeskyttelsesloven meddeler fredningsnævnet dispensation fra fredningsdeklarationen af 12. december 1966 og fredningsdeklaration af 14. september 1951 til udførelse af projektet. Fredningsnævnet har herved navnlig lagt vægt på, at stien alene berører begrænsede områder af de fredede arealer og vil tilgodese offentlighedens færdsel i de fredede områder.

Nævnets afgørelse er enstemmig.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage er afsluttet. Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Andre modtagere af denne afgørelse

Kopi af denne afgørelse er sendt til Naturstyrelsen, Bornholms Regionskommune, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Dansk Vandrelaug og Dansk Ornitologisk Forening.

Klagevejledning

Fredningsnævnets afgørelse kan efter naturbeskyttelseslovens § 78, stk. 3, indbringes for Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, jf. naturbeskyttelseslovens § 87.

Klage indgives skriftligt til fredningsnævnet, Damgade 4A, 3700 Rønne.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,

- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klagegebyr

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Gebyret er 500 kr.

Natur- og Miljøklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Opkrævningen skal benyttes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis

1. klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2. klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3. klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Natur- og Miljøklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

1. der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klageren trækker sin klage tilbage, eller
2. klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Naturklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Henrik Engell Rhod

FREDNINGSNÆVNET FOR BORNHOLM

Damgade 4 A
3700 Rønne
Tlf. 99 68 83 03

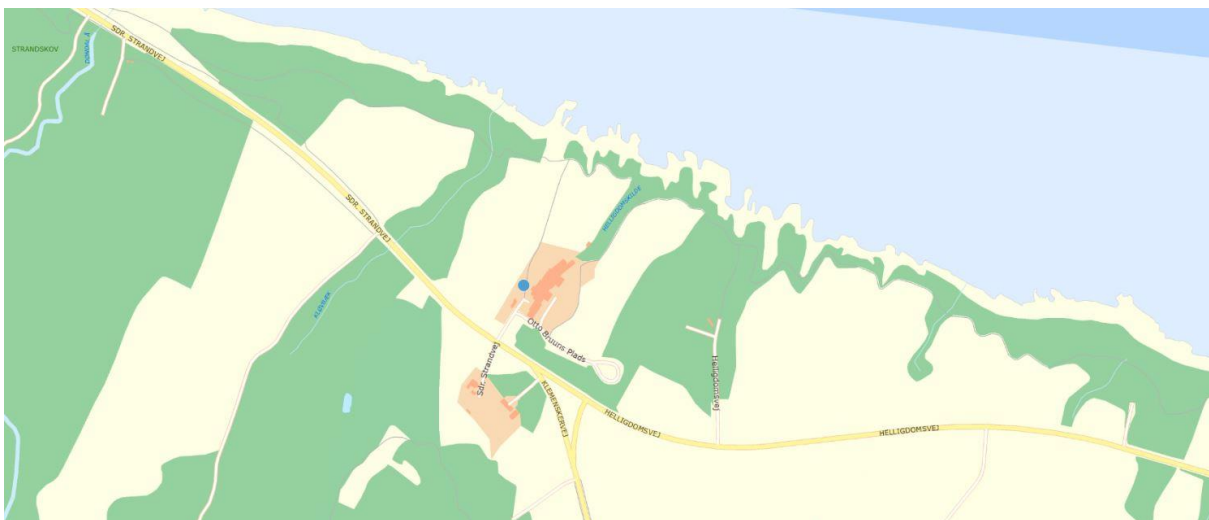
Bornholms Museumsfond
Otto Bruuns Plads 1
3760 Gudhjem

bornholm@fredningsnaevn.dk
www.fredningsnaevn.dk
J.nr. FN-BOR-16-2018
Den 10 august 2018

post@bornholmskunstmuseum.dk

Overfor fredningsnævnet er der den 22. juni 2018 ansøgt om tilladelse til at ændre et stiforløb, herunder fjerne en tværgående hæk, samt udvide Bornholms Kunstmuseum med en tilbygning på ejendommen matr.nr. 33-a, m.fl., Rø, beliggende Otto Bruuns Plads 1, 3760 Gudhjem. Projektet er nærmere beskrevet i det materiale, der er sendt til fredningsnævnet.

Ejendommens beliggenhed er markeret med en blå prik på følgende kortudsnit:

Sagens oplysninger

Ejendommen er omfattet af to deklARATIONER, der er tinglyst henholdsvis den 9. april 1913 og den 2. oktober 1918. Det fremgår af 1913-deklARATIONEN blandt andet:

” ...

Undertegnede hofvinhandler, restauratør Henry Colster [...] forpligter herved mig og alle efterfølgende ejere af bemeldte ejendom, så længe der på samme drives gæstgiveri, krohold eller holdes restauration eller værthus – over Bornholms amtsråd til følgende:

- 1. Der skal altid holdes fri adgang for alle til og ned ad de på ejendommen langs havet værende klipper samt ad gangstier langs havet.
[...]*
- 2. De fornævnte klipper [...] ere fredlyste, således at de med tilhørende bevoksninger altid skulle lades urørte og ubeskadigede.*

...”

Det fremgår af 1918-deklarationen blandt andet:

” ...

Undertegnede bestyrelse for aktieselskabet ”Bornholms nationale hoteller”, København, erklærer herved for nævnte aktieselskab og alle efterfølgende ejere af de aktieselskabet [...] tilhørende ejendomme [...]:

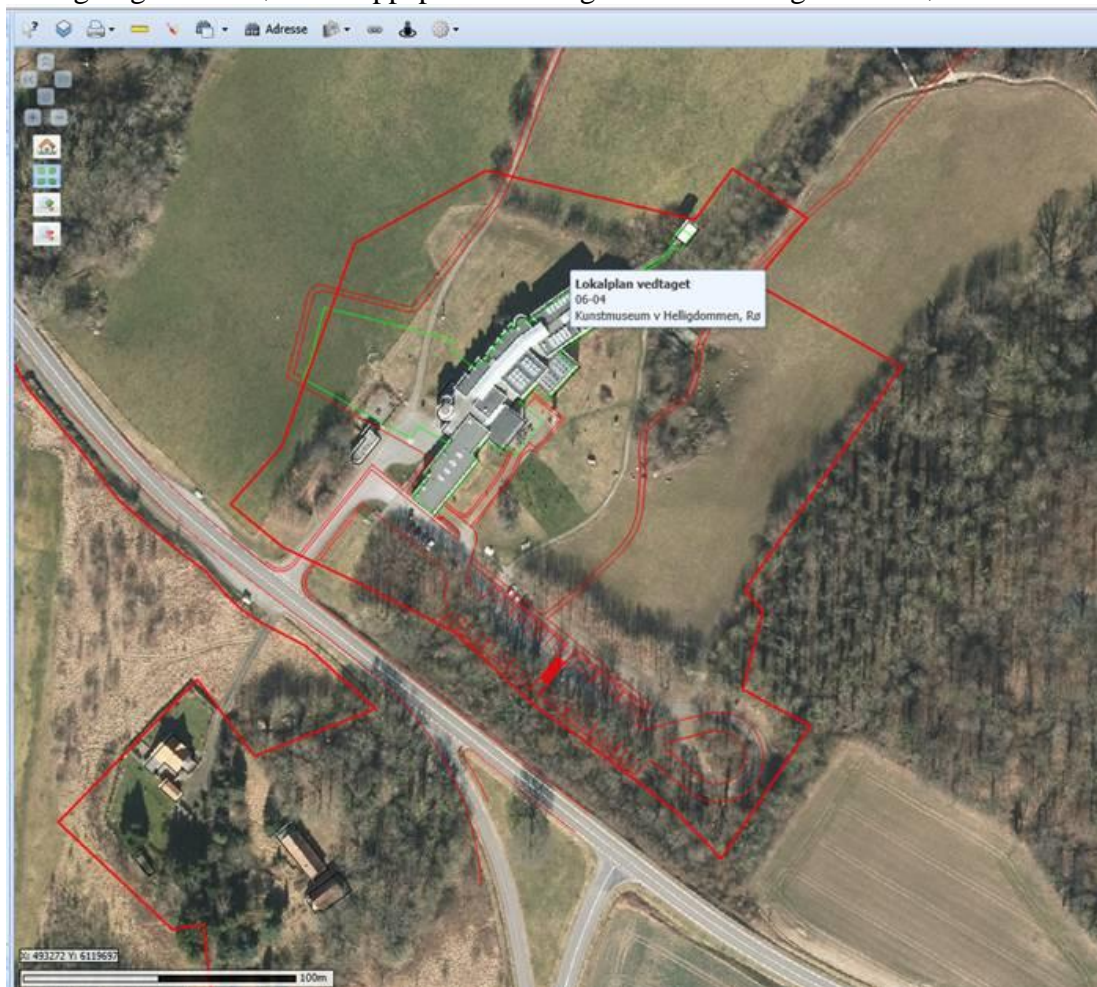
[...]

Der må heller ikke ved smagløs bebyggelse eller på anden måde gøres indgreb i ejendommens landskabelige skønhed.[...].

Endelig fredlyses de på ejendommene værende klippe- og skovpartier, hvorhos der gives adgang til for alle og enhver at færdes på alle udlagte veje og gangstier samt på klipperne langs havet imod at iagttage al tilbørlig sømmelighed [...].

...”

Af § 12 i lokalplan nr. 06-04 kommuneplantillæg nr. 13, tinglyst den 21. januar 1992, om mulighed for at opføre et kunstmuseum og et kursuscenter/hotel på ejendommen i stedet for et daværende hotelkompleks – Hotel Helligdommen - fremgår, at deklARATIONERNE ophæves inden for lokalplanens område. Det fremgår af lokalplanens bilagsmateriale blandt andet, at hovedfløjen i det daværende hotelkompleks var beliggende på en del af arealet, hvor den ansøgte museumstilbygning ønskes opført. Lokalplanens udstrækning er på følgende plan indtegnet med rødt, og projektet, som ansøgningen omhandler, er indtegnet med grønt. Den ansøgte forlægning af stiforløb til klippepartierne langs havet er indtegnet med røde dobbeltlinjer.

Bornholms Regionskommune har som tilsynsmyndighed vurderet, at omlægningen af stiforløb ikke vil være i strid med deklarationens bestemmelser, da adgangen for offentligheden opretholdes, blot i et andet tracé. Den ønskede udvidelse af museet vil kræve en ny lokalplan, hvor forholdene vedrørende deklarationerne og de hensyn deklarationerne skal varetage, vil blive behandlet, ligesom de vil kunne blive aflyst indenfor en ny lokalplans rammer, når den vedtages, jf. planlovens § 15, stk. 2, nr. 20. Kommunen vurderer det på nuværende tidspunkt derfor unødvendigt, at nævnet meddeler dispensation.

Miljøstyrelsen har oplyst blandt andet, at hvis deklarationerne ikke kan ophæves gennem lokalplanlægning, skal det vurderes om udvidelsen af museet kan ske ved dispensation fra deklarationerne eller må ske ved gennemførelse af en ny fredning. Det er kommunen som tilsynsmyndighed, der i første omgang skal foretage en sådan vurdering. Miljøstyrelsen har endvidere oplyst, at den planlagte udvidelse af kunstmuseet vil ske umiddelbart op til Natura 2000-område nr. 210, Spællinge Ådal, Døndal og Helligdomsklipperne (habitatområde 159). Det ansøgte vil efter Miljøstyrelsens vurdering ikke medføre en væsentlig negativ påvirkning af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag eller beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Fredningsnævnets afgørelse

Ad. omlægning af stiforløb:

Fredningsnævnet finder det til projektets gennemførelse ikke nødvendigt at meddele dispensation til omlægning af det nuværende stiforløb, herunder fjernelse af en tværgående hæk, da det skitserede ændrede stiforløb ikke begrænser offentlighedens adgang til klippepartierne langs havet, og da omlægningen skønnes at være af underordnet betydning i forhold til de omhandlede deklarationers formål.

Fredningsnævnets afgørelse er truffet af suppleanten for nævnets formand, jf. § 10, stk. 5, jf. § 2, i bekendtgørelse nr. 842 af 27. juni 2016 om forretningsorden for fredningsnævn.

Ad. udvidelsen af museet:

Det er kommunen, der som tilsynsmyndighed i første omgang skal foretage en vurdering af, hvorvidt udvidelsen af museet kræver en dispensation fra deklarationerne, og om der i givet fald kan meddeles dispensation fra deklarationerne, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 5 og § 73, stk. 1, og kommunen vurderer på nuværende tidspunkt en dispensation unødvendig. Nævnet tager på nuværende tidspunkt derfor ikke denne del af ansøgningen under påkendelse.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge lov om naturbeskyttelse § 87 afgives via Miljø- og Fødevarerklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledning på klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Nævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Modtagere af denne afgørelse

Kopi af denne afgørelse er sendt til Miljøstyrelsen, Bornholms Regionskommune, Danmarks Naturfredningsforening, Foreningen Bornholm, Friluftsrådet og Dansk Ornitologisk Forening.

Bo Rasmussen